

Kleinschalige Zorg Ondernemers Groene Hart (KZO)

BRANDBRIEF

Oud Ade, 18 oktober 2016

Aan :

- burgemeesterenwethouders@alphenaandenrijn.nl
- griffie@alphenaandenrijn.nl
- raadsleden-groep@alphenaandenrijn.nl
- commissieleden-groep@alphenaandenrijn.nl
- client@adviesraden-alphenaandenrijn.nl

Fysiek exemplaar op 18 oktober 2016 ondertekend gedeponneerd bij griffie

Essentie

Gemeente Alphen aan den Rijn:

- voert ontmoedigingsbeleid bij het verstrekken van het Persoons Gebonden Budget (PGB) als maatwerkvoorziening
- beperkt keuzevrijheid van zorgbehoevenden en handelt daarmee in strijd met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna: Wmo)
- manoeuvreert Tom in de buurt als exclusieve zorgaanbieder naar voren en marginaliseert daarmee de rol en het belang van kleine zorgaanbieders
- redeneert bij de uitvoering van dit beleid onvoldoende vanuit het perspectief van de zorgbehoevende

Geacht gemeentebestuur,

KZO Groene Hart*) maakt zich ernstige zorgen over het zorgbeleid zoals de gemeente Alphen aan den Rijn dat momenteel ten uitvoer brengt. KZO heeft vastgesteld dat de wethouder Sociaal domein op ontmoediging van het aanbieden van het PGB als maatwerkvoorziening lijkt aan te sturen. Bij het invullen van deze ambitie gaat hij voorbij aan bepalingen in de Wmo, met name waar het de persoonlijke keuzevrijheid van de cliënt, in casu het toekennen van een maatwerkvoorziening betreft. De betreffende bepalingen in de lokale Sociale Verordening zijn hierover onduidelijk, maar worden in de praktijk aangewend in het voordeel van de gemeente. Strijdig met wetgeving is eveneens dat Tom in de buurt *zonder toestemming* van cliënten deelneemt aan keukentafelgesprekken, en *zonder toestemming* van cliënten kennisneemt van hun medische gegevens.

De wethouder Sociaal domein is met uw instemming enige jaren geleden een kostbare en onlosmakelijke alliantie met Tom in de buurt aangegaan. Hij laat de dagelijkse uitvoering van het zorgbeleid geheel en al aan deze zorgaanbieder. Voor de goede orde: deze brief richt zich niet tot Tom in de buurt als zorgaanbieder, maar wel op de manier waarop de wethouder zich bij de uitvoering van zijn beleid onvoorwaardelijk aan deze organisatie lijkt te committeren. Op basis van observaties van KZO lijkt de gemeentelijke machinerie inmiddels te zijn geïnstrueerd om het PGB uit het lokale voorzieningenstelsel te schrappen. Participe zou hierbij in opdracht van uw gemeente als *onafhankelijk* indicatiesteller moeten fungeren, maar als onderdeel van Tom in de buurt blijft van deze onafhankelijkheid weinig over. Het doel heiligt immers de middelen.

Tom in de buurt is gespecialiseerd in het bieden van *algemene voorzieningen*, en minder in het bieden van een *maatwerkvoorziening* waarop cliënten op basis van het PGB recht hadden en hebben. Het betreft hier langdurende, gespecialiseerde begeleiding op basis van een vertrouwensrelatie met de betreffende cliënt, zoals leden van KZO die wél kunnen leveren.

Verstreking van een PGB kost de gemeente extra geld en wordt nu tot een minimum beperkt. De effecten hiervan zijn inmiddels zichtbaar: financiële belangen lijken te prevaleren boven die van het persoonlijk welzijn en de levenskwaliteit van zorgbehoevenden (vide kwestie Almere - jeugdzorg: staatssecretaris Van Rijn/VWS geeft op 10-10- 2016 aan dat gemeentelijke budgetten geen maatstaf mogen vormen...). Zij krijgen door deze beheersmatige benadering weliswaar begeleiding, maar niet het *maatwerk* dat zij nodig hebben. *Verergering van de psychische aandoening, vereenzaming, zorgmijding, maatschappelijk isolement zonder toekomstperspectief, en toename van het aantal verwarden op straat zijn (voorspelbare) effecten van dit beleid.*

Casuïstiek

In haar onderzoek is KZO gestuit op de volgende onvolkomenheden:

- Participe verwijst nieuwe cliënten linea recta door naar Tom in de buurt, en wijst hen tijdens de (her)indicatie niet op het bestaan van PGB als maatwerkvoorziening, zoals de KZO-leden die leveren. Hiermee wordt geen recht gedaan aan de belangen van zorgbehoevenden, maar ook niet aan die van de kleine zorgondernemers van de KZO;
- De indicatiestelling verloopt in het algemeen gebrekkig. Intakers van Participe blijken niet altijd vakbekwaam te zijn, leggen de procedure niet zorgvuldig uit, intimideren cliënten, wijzen cliënten niet op keuzevrijheid, vragen geen medische informatie op bij deskundigen, houden cliënten voor dat gemeente Alphen aan den Rijn is gestopt met het verstrekken van het PGB en dat het indienen van een bezwaarschrift zinloos is, et cetera. (Quote intaker: ik ben het niet eens met de aanpak, maar ik doe ook maar wat mij wordt opgedragen);
- Uit onderzoeksrapportage blijkt dat Participe er nauwelijks in slaagt de conclusie om van het PGB over te gaan op de algemene voorziening van Tom *feitelijk* te onderbouwen. Participe 'springt' derhalve ex ante naar het besluit dat cliënt sowieso moet overstappen. Als doekje voor het bloeden bepleit Participe in enkele gevallen een zogeheten warme (geleidelijke) overdracht. Dit lijkt op een tactvolle manoeuvre om Tom in de buurt voor te sorteren;
- Participe houdt cliënten voor dat Tom in de buurt 'alles' kan leveren, dus ook een maatwerkvoorziening. In de praktijk geeft Participe hiervoor echter geen beschikking af, voert het voornemen uit binnen de algemene voorziening en omzeilt daarmee de duidelijk in de Wmo omschreven persoonlijke keuzevrijheid van cliënten;
- Bij de huidige aanpak in Alphen aan den Rijn lijkt het vanzelfsprekend dat de indicatiesteller *zonder* toestemming van de cliënt een vertegenwoordiger van Tom in de buurt bij het keukentafelgesprek betreft. Dit is in strijd met de Wmo. Ook is vastgesteld dat Tom in de buurt voorafgaand aan het keukentafelgesprek *zonder* diens toestemming kennis draagt van de medische gegevens van cliënt. Dit is in strijd met de Wet bescherming persoonsgegevens. De wethouder lijkt hierbij niet te beseffen dat Tom in de buurt niet meer en niet minder is dan een derde partij, een commerciële aanbieder die blijkens het aanbestedingscontract *niet onder verantwoordelijkheid van het college* werkt. De nadrukkelijke positionering van Tom in de buurt aan de voorzijde van het indicatieproces is daarmee kwetsief zo niet onwettig. De Commissie voor de bezwaarschriften heeft recent bij de onwenselijkheid van deze gang van zaken in een casus te Nieuwkoop enkele kritische kanttekeningen geplaatst.
- Op 27 juni 2016 sprak een KZO-delegatie met de wethouder Sociaal domein en een aantal raadsleden over deze problematiek. De wethouder bleek inhoudelijk onvoldoende op de hoogte van de Wmo te zijn en kon zelfs het begrip keuzevrijheid niet goed plaatsen. Verder liet hij zich enigszins laatdunkend uit over het belang van KZO in deze discussie: "het gaat om jullie boterham...". Maar hij heeft zijn pact met Tom in de buurt ook bepaald niet op pro-deobasis gesloten. Liever had KZO gezien dat de wethouder begrip en erkenning had getoond voor de ondersteuning die KZO kwetsbare cliënten biedt, omdat die door hun beperking

veelal niet zelf in staat zijn voor hun belangen op te komen. Ondanks toezegging van een reactie werd het na genoemde datum overigens stil..

Ten slotte

In het beleidsplan Sociale Agenda 2014-2018 kondigt de wethouder sociaal Domein in zijn voorwoord aan 'maatwerk te zullen bieden op basis van wat een gezin of persoon nodig heeft'. Gebaseerd op wat hierboven is geschetst blijken dit holle frasen te zijn. In het recent verschenen casusboek Sociaal Domein heeft de wethouder zeventig pagina's nodig om uiteen te zetten dat hij zijn zaakjes voor elkaar heeft (een document waarin hij subtiel vermijdt de term PGB als maatwerkvoorziening te noemen). De realiteit is helaas weerbarstiger. Gezaghebbende instanties als oa. Patiëntenfederatie Nederland en Per Saldo hebben recent landelijk onderzoek verricht onder de noemer 'Mijnkwaliteitvanleven.nl'. Alphen aan den Rijn scoort hier waar het gaat om de kwaliteit van het gevoerde zorgbeleid niet hoger dan een 5.2 (op een schaal van 10).

Niet voor niets brengt KZO dit in de vorm van een brandbrief onder uw aandacht. In de omgang met hun cliënten stuiten zij dagelijks op de schrijnende effecten van het huidige beleid. KZO moedigt u bij dezen ondubbelzinnig aan dit beleid kritisch te volgen, en uw wethouder waar nodig te kapittelen op zijn aanpak. En te beïnvloeden dat hij bovenstaande observaties vertaalt naar een beleid dat zich wél conformeert aan vigerende wet- en regelgeving, en recht doet aan de belangen van zorgbehoevenden die maatwerk nodig hebben. Gewoon, zoals dat in de moderne tijd hoort... Gebaseerd op uitgangspunten als maatschappelijke verantwoordelijkheid en sociale verbondenheid. Door niet alleen op papier, maar *ook in de praktijk* daadwerkelijk aan te sluiten op wat een gezin of persoon nodig heeft. En de primaire focus op de lokale schatkist ondergeschikt te maken aan het inrichten van eigentijds sociaal zorgbeleid, ook op basis van maatwerk. (Voor de wethouder ligt hier wellicht een uitgelezen kans om de door het CDA recent aangekondigde herintroductie van het begrip moreel besef in de praktijk vorm te geven.)

KZO verneemt graag welke stappen u wilt zetten om het bovengeschetste te verbeteren.

Hoogachtend,
Namens Kleinschalige Zorg Ondernemers Groene Hart,

A. de Vries (onbezoldigd adviseur KZO)
Kolk 13B
2374AE Oud Ade
Email: aadonsxm@hotmail.nl

Correspondentie gaarne CC naar:
D.C. van de Griendt, directeur Zorggroep Soeverein
Email: v.d.griendt@zorggroep-soeverein.nl

*) Kleinschalige Zorg Ondernemers Groene Hart (KZO) is een samenwerkingsverband van kleinschalige zorgondernemers in het Groene Hart. De ondernemers verlenen hun diensten in de regio Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem. De organisatie behartigt de belangen van zorgbehoevende cliënten, waarbij de persoonlijke keuzevrijheid van cliënten voor specifieke zorg of zorgaanbieder centraal staat. KZO ziet er verder op toe dat instanties procedures bij indicatiestelling en toewijzing van zorg nauwgezet voeren. In voorkomend geval ondersteunt KZO zorgbehoevende cliënten bij hun contacten met betreffende instanties.